

Ylioppilaskokeet ja sisäänottokiintiöt – jälleen

Pääkirjoitus

Rehellisesti sanottuna en kuvitellut päätyväni kirjoittamaan pääkirjoitusta yliopistojen sisäänottokiintiöistä tänä keväänä tai varsinkaan tähän lehteen. En edes muista mikä alkuperäinen aiheeni oli, mutta tässä sitä ollaan – ruotimassa yliopistojen sisäänottoa. Tänä keväänä alkoi jälleen keskustelu ylioppilaskokeiden merkityksestä yliopistojen sisäänotossa. Tarkasti ottaen keskustelu suuntautui siihen, onko matematiikan paino järkevä vai ei.

Keskusteluun on osallistunut useita tahoja ja keskustelu on rönsyillyt. Tavoitteeni onkin antaa tässä vain jonkinlainen tiivistelmä erilaisista argumenteista ja näkökulmista, joita keskustelussa on tähän mennessä kuultu. Jos en ihan aikajanan kanssa sekoile, alkoi keskustelu Ylen raflaavasti otsikoimasta ”*Epäreilua niille, joita matikka ei kiinnosta*” – Oona Marttinen ja suuri osa korkeakoulujen rehtoreista arvostelee opiskelijavalintaa [1]. Tässä tekstissä ongelmia oli tuotu hyvin esiin, mutta valitettavasti juuri muuhun ei oltu keskitytty lainkaan. Kovin pienelle huomiolle jäi esimerkiksi se, että yliopistojen rehtoreista vain 18 % suhtautui pitkän matematiikan painoon negatiivisesti. Muiden mielestä se oli hyvä tai heillä ei ollut mielipidettä. Samana päivänä Yle uutisoi myös, että opetusministeri Saramo piti tilannetta hälyttävänä [2].

Matematiikan painoa puolestaan puolustivat Hesarissa sekä pääkirjoitustoimittaja Annikka Mutanen [3] että mielipidepalstalla matematiikan opiskelija Eeva Pyrhönen [4]. Molemmissa kirjoituksissa korostui matematiikan yleinen merkitys abstraktille ajattelulle. Tätä kautta on helppo ymmärtää, miksi matematiikan

osaamisesta on hyötyä monella muullakin alalla kuin vain matematiikassa. Mutasen kirjoitukseen ilmestyi itse asiassa vastine melkein kuukautta myöhemmin Huvudstadsbladetissa, kun Nora Hämäläinen kirjoitti manipuolisuuden katoamisen riskistä [7].

Ennen Hämäläisen tekstiä ilmestyi vielä kaksi artikkelia, jotka haluan tässä mainita. Näissä kahdessa on hyvin paljon yhteistä oman ajatteluni kanssa. Ensin toukokuun lopussa Anna-Sofia Nieminen [5] muistutti siitä, että muullakin kuin pitkällä matikalla pääsee yhä korkeakouluun. Moni opiskelupaikka ei vaadi huipparvosanoja eikä sitä pitkää matikkaa ja hän antoi tästä myös useita esimerkkejä. Tiina Raevaara [6] formuloi hyvin selvästi: ”Kohupaljastus: pisteitä valintaan todella saa muistakin aineista kuin pitkästä matematiikasta.” Hän myös totesi sen, että toisin kuin joskus väitetään, ei pitkän matematiikan laudatur ole helppo reitti korkeakouluun, sillä sitä laudaturia ei ole helppo saada.

Toistan nyt hiukan itseäni ja edellistä kertaa, kun kirjoitin ylioppilaskokeiden antamista pisteistä: pitkässä matematiikassa kurssimäärä on huomattava. Valtakunnallisia pakollisia ja syventäviä on yhteensä 13 kurssia. Siinä suhteessa on varsin kohtuullista, että urakan kunnialla selvittämisestä saa reilusti pisteitä. Lisäksi matematiikka opettaa abstraktia ajattelua sekä on hyvä ennuste pärjäämiselle korkeakouluopinnoissa. Minusta hyvin mielenkiintoista on se, että koko keskustelun aloittaneessa Ylen artikkelissa [1] yliopistojen rehtorit suhtautuivat yleisesti ottaen varsin myönteisesti tai neutraalisti pitkän matematiikan asemaan.

Kuuluttaisin itse kuitenkin ensisijaisesti kohtuutta ja harkintaa, kuten Nieminen [5] ja Raevaarakin [6] kuuluttivat. Minusta tuntuu täysin absurdilta kuulla (kuten toisinaan kuulen), että oppilaita käsketään valitsemaan pitkä matematiikka niiden pisteiden vuoksi. Onko se pitkän matematiikan laudatur monessa tapauksessa todella realistinen tavoite, jos sitä tavoitellaan vain pisteiden vuoksi, vailla kiinnostusta aineeseen? Matematiikka on hyödyllistä. Sitä tarvitaan yllättävillä aloilla. Monella humanistisella alalla tehdään tilastollista tutkimusta laadullisen tutkimuksen ohessa. Tilastollista tutkimusta on varmempi tehdä, jos tilastotieteen perusteet ovat hallussa. Todennäköisyyslaskenta ja analyysi auttavat hahmottamaan useita ilmiöitä, kuten epidemioita. Monelle pitkä matematiikka on hyvä valinta, mutta siis hyvä valinta matematiikan itsensä vuoksi, ei niiden pisteiden vuoksi.

Jos siis ainoa motivaatio pitkän matematiikan opiskeluun ovat pisteet, eikä se, että sitä uskoisi tarvitsevana tai että se kiinnostaisi, niin oleelliset kysymykset minusta ovatkin nämä: Mitä uskon haluavani opiskella? Tarvitsenko todella sen pitkän matematiikan laudaturin? Onko se oikeasti realistinen tavoite, eli olenko valmis tekemään huomattavasti töitä 13 kurssin (jatkossa 12 modulin) ajan?

Pitkä matematiikka – ja matematiikka ylipäätään – on loistava valinta, mutta pakotetuksi valinnaksi sitä ei kannata ajatella. Se vaatii työtä, mutta se tekeekin onnistumisen hienommaksi.

Hyvää kesän jatkoa!

Anne-Maria Ernvall-Hytönen

Viitteet

- [1] ”Epäreilua niille, joita matikka ei kiinnosta” – Oona Marttinen ja suuri osa korkeakoulujen rehtoreista arvostelee opiskelijavalintaa. Yle 10.5.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11914722>
- [2] Ministeri Saramon mielestä toisen asteen koulutuksen tilanne on hälyttävä – matematiikka romahduttanut monen oppiaineen merkityksen. Yle 10.5.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11922299>
- [3] Annikka Mutanen: Matematiikan opiskelu on entistä hyödyllisempää, eikä se ole pahitteeksi aivoillekaan. Helsingin Sanomat 19.5.2021. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000007983783.html>
- [4] Eeva Pyrhönen: Matematiikka tukee abstraktia ajattelua. Helsingin Sanomat 23.5.2021. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000007979469.html>
- [5] Anna-Sofia Nieminen: Opiskelupaikan saamiseen ei tarvitse pitkää matikkaa tai laudatureja. Yle 31.5. <https://yle.fi/uutiset/3-11950507>
- [6] Tiina Raevaara: Tilastomatematiikan harhat. Suomen Kuvalehti 10.6.2021. <https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/kolumni-pitka-matematiikka-ei-ole-helppo-tie-yliopistoon-eika-pakkovalintalukiolaiselle/>
- [7] Nora Hämäläinen: Matematik, humaniora och mångfald. Huvudstadsbladet 12.6.2021. <https://www.hbl.fi/artikel/matematik-humaniora-och-mangfald/>

SMY:n hallituksen tervehdys

Solmu on tehnyt yhteistyötä jo pitkään Suomen matemaattisen yhdistyksen kanssa ja jo joitakin vuosia Solmu on ollut myös virallisesti ja byrokraattisesti SMY:n sateenvarjon alla. Tämä ei kuitenkaan ole käytännössä näkynyt ulospäin lainkaan, ei Solmun lukijoille, eikä SMY:n jäsenille. Tämä tilanne on ollut vähintäänkin outo.

Tavoitteemme on tiivistää yhteistyötä. Tästä lähtien uuden Solmun ilmestymisestä lähetetään tieto sisältäen lehden sisällysluettelon Suomen matemaattisen yhdistyksen jäsenille.

Aktiivisen yhteistyön myötä toivomme Solmun näkyvyyden lisääntyvän ja tämän puolestaan tarkoittavan enemmän luettavaa suuremman joukon kirjoittamana. Solmu toivoo artikkeleja lukijoilta. Vain laaja kirjoittajapooli takaa vaihtelevat tekstit. Kirjoitukset sekä kaikilta matematiikan aloilta että opettajilta ovat erittäin tervetulleita. Paras tapa lisätä tärkeänä pitämänsä asian näkyvyyttä on kirjoittaa siitä itse.